

Plenarinio posėdžio dokumentas

A8-0152/2017

3.4.2017

PRANEŠIMAS

su rekomendacijomis Komisijai dėl pažeidžiamų suaugusių asmenų apsaugos
(2015/2085(INL))

Teisės reikalų komitetas

Pranešėja: Joëlle Bergeron

(Iniciatyva. Darbo tvarkos taisyklių 46 straipsnis)

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
PASIŪLYMO DĖL REZOLIUCIJOS PRIEDAS REKOMENDACIJOS DĖL PRAŠOMO PATEIKTI PASIŪLYMO TURINIO	9
AIŠKINAMOJI DALIS	11
INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE	14
GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE.....	15

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

su rekomendacijomis Komisijai dėl pažeidžiamų suaugusių asmenų apsaugos (2015/2085(INL))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 225 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 67 straipsnio 4 dalį ir 81 straipsnio 2 dalį,
 - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 3 straipsnį, pagal kurį kiekvienam asmeniui užtikrinama teisė į fizinę ir psichinę neliečiamybę, taip pat į jos 21 straipsnį dėl diskriminacijos uždraudimo,
 - atsižvelgdamas į savo 2008 m. gruodžio 18 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl suaugusių asmenų teisinės apsaugos ir jos tarpvalstybinių pasekmių¹,
 - atsižvelgdamas į 2016 m. rugsėjo mėn. Europos Parlamento tyrimų tarnybos atliktą Europos pridėtinės vertės vertinimą (PE 581.388),
 - atsižvelgdamas į 2000 m. sausio 13 d. Hagos konvenciją dėl tarptautinės suaugusiųjų asmenų apsaugos (toliau – Hagos konvencija),
 - atsižvelgdamas į 2006 m. gruodžio 13 d. Jungtinių Tautų konvenciją dėl neįgaliųjų teisių (toliau – Jungtinių Tautų konvencija dėl neįgaliųjų teisių),
 - atsižvelgdamas į 1999 m. vasario 23 d. Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendaciją Nr. R (99) 4 dėl neveiksnių pilnamečių teisinės apsaugos principų (toliau – Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacija Nr. R (99) 4),
 - atsižvelgdamas į 2009 m. gruodžio 9 d. Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendaciją Nr. CM/Rec(2009)11 dėl nuolatinių įgaliojimų ir išankstinių nurodymų, vykdomų neveiksmo atveju, principų (toliau – Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacija Nr. CM/Rec(2009)11),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 46 ir 52 straipsnius,
 - atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto pranešimą (A8-0152/2017),
- A. kadangi būtina, kad Sąjunga priartėtų prie savo piliečių ir spręstų tiesiogiai su jais susijusius klausimus, be diskriminacijos ar atskirties užtikrindama pagarbą pagrindinėms teisėms;
- B. kadangi pažeidžiamų suaugusių asmenų, kurie naudojami judėjimo laisve Sąjungoje, apsauga yra iš esmės tarpvalstybinio pobūdžio klausimas, taigi, daro poveikį visoms valstybėms narėms; kadangi šis klausimas parodo, kokį svarbų vaidmenį turi atlikti Sąjunga ir Europos Parlamentas reaguodami į problemas ir sunkumus, kuriuos Sąjungos

¹ OL C 45 E, 2010 2 23, p. 10.

- piliečiai patiria naudodamiesi savo teisėmis, ypač tarpvalstybiniais atvejais;
- C. kadangi pažeidžiamų suaugusių asmenų apsauga glaudžiai susijusi su pagarba žmogaus teisėms; kadangi kiekvienas pažeidžiamas suaugęs asmuo turi būti laikomas, kaip ir kiekvienas Sąjungos pilietis, turinčiu teises ir, priklausomai nuo savo gebėjimo, galinčiu laisvai ir savarankiškai priimti informacija pagrįstus sprendimus asmeniu, o ne tik pasyviu globos ir priežiūros paslaugų gavėju;
 - D. kadangi suaugusių asmenų pažeidžiamumas ir įvairūs teisės aktai dėl jų teisinės apsaugos negali kliudyti naudotis asmens teise laisvai judėti;
 - E. kadangi dėl demografinės raidos ir pailgėjusios gyvenimo trukmės išaugo vyresnio amžiaus asmenų, kurie dėl ligų, susijusių su amžiumi, negali apginti savo interesų, skaičius; kadangi esama kitų nuo amžiaus nepriklausančių aplinkybių, pavyzdžiui, protinės ir fizinės negalios (ji gali būti ir įgimta), dėl kurios bet kurio suaugusio asmens galėjimas apginti savo interesus gali būti ribotas;
 - F. kadangi iškilo problemų augant išvykusių iš kilmės šalies ir į pensiją išėjusių asmenų, tarp kurių yra pažeidžiamų asmenų arba tokių, kurie gali tapti pažeidžiami, judėjimui tarp valstybių narių;
 - G. kadangi valstybių narių teisės aktai dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, suaugusių asmenų apsaugos priemonių pripažinimo ir vykdymo skiriasi; kadangi taikytinų įstatymų įvairovė ir ne vieno kompetentingo teismo buvimas gali pakenkti pažeidžiamų suaugusių asmenų teisei laisvai judėti ir gyventi pasirinktoje valstybėje narėje ir deramai jų turto apsaugai, kai tokio turto esama ne vienoje valstybėje narėje;
 - H. kadangi taip pat esama valstybių narių teisės aktų skirtumų apsaugos priemonių srityje, nepaisant šioje srityje padarytos pažangos, susijusios su Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacija Nr. R (99) 4 dėl neveiksnių pilnamečių teisinės apsaugos principų;
 - I. kadangi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012¹ 1 straipsnio 2 dalies a punkte nustatyta, kad šis reglamentas netaikomas fizinių asmenų statusui arba teisnumui ir veiksniumi;
 - J. kadangi Hagos konvencija yra tarptautinės privatinės teisės normų rinkinys, kuriuo ypač reikėtų vadovautis siekiant spręsti su pažeidžiamais suaugusiais asmenimis susijusias tarpvalstybines problemas; kadangi nepaisant to, kiek laiko praėjo nuo šios konvencijos pasirašymo dienos, mažai valstybių narių yra šią konvenciją ratifikavusios; kadangi dėl tokio vėlavimo ratifikuoti šią konvenciją kyla grėsmė pažeidžiamų suaugusių asmenų apsaugai tarpvalstybiniais atvejais Sąjungoje; kadangi veiksmingumo sumetimais būtina veikti Sąjungos mastu, siekiant užtikrinti pažeidžiamų suaugusių asmenų apsaugą tarpvalstybiniais atvejais;
 - K. kadangi pažeidžiamas suaugęs asmuo yra 18 metų sulaukęs asmuo, kuris negali apginti

¹ 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012 12 20, p. 1).

savo interesų, nes jam trūksta ar nepakanka asmeninių gebėjimų (laikinais arba visam laikui negali pasirūpinti savimi ir savo turtais);

- L. kadangi derėtų atsižvelgti į Jungtinių Tautų konvencijos dėl neįgaliųjų teisių nuostatas; kadangi Sąjunga ir visos jos valstybės narės yra šios konvencijos šalys;
- M. kadangi nustatydamą įvairių sričių politiką Sąjunga privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi subsidarumo ir proporcingumo principų;
- N. kadangi Sąjungos veiksmų pažeidžiamų suaugusių apsaugos srityje pagrindinis tikslas turi būti užtikrinti apsaugos priemonių, kurias vienos valstybės narės institucijos taiko pažeidžiamam suaugusiam asmeniui, informacijos perdavimą, pripažinimą ir vykdymą kitose valstybėse narėse, įskaitant įgaliojimų neveiksnumo atveju perdavimą ir pripažinimą, taip pat sustiprinti valstybių narių bendradarbiavimą šiuo klausimu;
- O. kadangi terminas „apsaugos priemonės“ visų pirma turėtų reikšti Hagos konvencijos 3 straipsnyje numatytas priemones;
- P. kadangi terminas „įgaliojimai neveiksnumo atveju“ reiškia tai, kad veiksnus suaugęs asmuo savo atstovui sutartimi ar vienašališku sandoriu suteikia įgaliojimus, kurie įsigalioja tada, kai tas suaugęs asmuo nebegali pats ginti savo interesų;
- Q. kadangi piliečiams turėtų būti lengviau prieinama aiški ir tiksli informacija apie nacionalinės teisės aktus, susijusius su pažeidžiamų suaugusių asmenų neveiksnumu ir apsauga, kad patys piliečiai galėtų priimti informacija pagrįstus sprendimus;
- R. kadangi įvairioms administracinėms ir teisminėms institucijoms suteikiamos galimybės laiku gauti informaciją apie suaugusių asmenų, kuriems taikoma apsaugos priemonė arba kurių atžvilgiu vykdomi įgaliojimai neveiksnumo atveju, teisinę padėtį galėtų pagerinti ir sustiprinti tokių asmenų apsaugą;
- S. kadangi, kiekvienoje valstybėje narėje sukūrus duomenų bazes ar registrus, į kuriuos būtų įtraukti administraciniai ir teismų sprendimai, kuriais nustatomos pažeidžiamo suaugusio asmens apsaugos priemonės, ir įgaliojimai neveiksnumo atveju, jeigu tokie įgaliojimai numatyti nacionalinėje teisėje, padidėtų galimybės visoms atitinkamoms administracinėms ir teisminėms institucijoms laiku gauti informaciją apie pažeidžiamo suaugusio asmens teisinę padėtį ir geriau užtikrinti teisinę apsaugą; kadangi reikia tinkamai užtikrinti tokių duomenų bazių ar registrų konfidencialumą, laikantis Sąjungos teisės ir nacionalinės teisės aktų, reglamentuojančių privatumą ir asmens duomenų apsaugą;
- T. kadangi vienos valstybės narės institucijų taikomos apsaugos priemonės turėtų būti *ipso jure* pripažįstamos kitose valstybėse narėse; kadangi, nepaisant to, kas pasakyta pirmiau, gali reikėti nustatyti, kokios gali būti atsisakymo pripažinti ir vykdyti apsaugos priemonės priežastys; kadangi tinkamai apibrėžtos priežastys, kurias galėtų nurodyti kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos atsisakydamos pripažinti ir vykdyti kitos valstybės narės valdžios institucijų priimtą apsaugos priemonę, turėtų apsiriboti tik atitinkamos valstybės viešosios tvarkos apsauga;
- U. kadangi būtų galima nustatyti veiksmingus mechanizmus siekiant užtikrinti, kad visoje

Sąjungoje būtų pripažįstami, registruojami ir vykdomi įgaliojimai neveiksnumo atveju; kadangi reikėtų Sąjungos mastu sukurti vieną įgaliojimo neveiksnumo atveju šabloną, siekiant užtikrinti, kad įgaliojimai neveiksnumo atveju galėtų visose valstybėse narėse;

- V. kadangi, siekiant palengvinti informavimą apie sprendimus dėl pažeidžiamų suaugusių asmenų apsaugos, taip pat šių sprendimų perdavimą, pripažinimą ir vykdymą, reikėtų nustatyti vienodus šablonus visoje Sąjungoje; kadangi pagal teisinės apsaugos principus reikalaujama, kad bet kuris asmuo, kuriam pavesta pažeidžiamo suaugusio asmens ar turto apsauga, pateikęs prašymą gali per pagrįstą laikotarpį gauti pažymą, kurioje būtų nurodytas jo statusas ir jam suteikti įgaliojimai;
- W. kadangi vienoje valstybėje narėje priimtas sprendimas, vykdytinas toje valstybėje narėje, turėtų būti vykdytinas kitose valstybėse narėse nereikalaujant, kad tas sprendimas būtų paskelbtas vykdytinu;
- X. kadangi reikėtų įgyvendinti valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimo mechanizmus, siekiant skatinti ir palengvinti kompetentingų institucijų komunikaciją ir su pažeidžiamais suaugusiais asmenimis susijusios informacijos perdavimą ir mainus; kadangi, jeigu kiekviena valstybė narė paskirtų centrinę instituciją, kaip numatyta Hagos konvencijoje, tai tinkamai padėtų pasiekti šį tikslą;
- Y. kadangi tam tikros apsaugos priemonės, kurias numatė vienos valstybės narės institucijos pažeidžiamam suaugusiam asmeniui, pavyzdžiui, suaugusio asmens perkėlimas į įstaigą, kuri yra kitoje valstybėje narėje, gali turėti logistinių ir finansinių pasekmių kitai valstybei narei; kadangi, atsižvelgiant į tokius atvejus, derėtų nustatyti atitinkamų valstybių narių institucijų bendradarbiavimo mechanizmus, kad jos galėtų pasinaudoti galimybe susitarti dėl išlaidų, susijusių su atitinkama apsaugos priemone, pasidalijimo;
- Z. kadangi centrinių institucijų buvimas neturėtų trukdyti valstybių narių administracinėms ir teisminėms institucijoms tiesiogiai komunikuoti, jeigu tokia komunikacija joms atrodytų efektyvesnė;
- AA. kadangi nuo 2008 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento rezoliucijos priėmimo dienos praėjo nemažai laiko ir Komisija galėjo surinkti pakankamai informacijos apie Hagos konvencijos taikymo ją ratifikavusiose valstybėse narėse rezultatus ir parengti ataskaitą, kurios Europos Parlamentas prašė toje rezoliucijoje;
 - 1. džiaugiasi, kad kai kurios valstybės narės pasirašė ir ratifikavo Hagos konvenciją, ir ragina konvencijos dar nepasirašiusias ar neratifikavusias valstybes nares kuo greičiau tai padaryti; ragina Komisiją daryti politinį spaudimą Tarybai ir valstybėms narėms, kad iki 2017 m. pabaigos ją ratifikuotų daugiau šalių;
 - 2. pažymi, kad pasiūlymas dėl reglamento, dėl kurio teikiamos pridedamos rekomendacijos, nepakeistų Hagos konvencijos, tačiau paremtų Konvenciją ir paskatintų valstybes nares ją ratifikuoti ir įgyvendinti;
 - 3. pažymi, kad dėl pažeidžiamų suaugusių asmenų, įskaitant neįgaliuosius, apsaugos reikia priimti išsamų konkrečių ir tikslinių veiksmų rinkinį;

4. ragina valstybes nares užtikrinti, kad jų nacionalinėje teisėje numatytos apsaugos priemonės būtų pakankamai gerai pritaikomos kiekvienam pažeidžiamam suaugusiam asmeniui, kad kompetentingos nacionalinės institucijos galėtų atitinkamai imtis proporcingų individualių apsaugos priemonių ir būtų išvengta tokių atvejų, kai iš Sąjungos piliečių atimamos teisės, nors jie vis dar pajėgūs naudotis tomis teisėmis; pažymi, kad daugeliu atveju neįgaliųjų teisinis neveiknumas susijęs su negalia, o ne su amžiumi;
5. primena Komisijai ir valstybėms narėms, kad ne visi pažeidžiami suaugę asmenys yra pažeidžiami dėl to, kad yra vyresnio amžiaus, ir ragina imtis priemonių siekiant sustiprinti ne tik vyresnio amžiaus pažeidžiamų žmonių, bet lygiai taip pat dėl sunkios protinės ir (arba) fizinės negalios pažeidžiamų arba tapusių pažeidžiamais suaugusių asmenų, kurie negali ginti savo interesų, teisinę apsaugą ir teises; mano, kad tuo tikslu būtų labai naudinga nustatyti valstybių narių gerosios patirties palyginimo ir keitimosi ja formas, turint omenyje, kad apsauga ir globa gali būti įvairių tipų;
6. ragina valstybes nares skatinti suaugusių asmenų apsisprendimą ir į nacionalinę teisę įtraukti teisės aktą dėl įgaliojimų neveiknumo atveju, remiantis principais, nurodytais Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacijoje Nr. CM/Rec(2009)11 dėl nuolatinį įgaliojimų ir išankstinių nurodymų, vykdomų neveiknumo atveju, principų;
7. ragina valstybes nares ypatingą dėmesį skirti nepalankiausias sąlygas turinčių pažeidžiamų suaugusių asmenų poreikiams ir įgyvendinti priemones, kuriomis būtų užtikrinama, kad jie nebūtų diskriminuojami dėl jų padėties; todėl ragina valstybes nares, kurių teisėje yra pripažįstamas įgaliojimas neveiknumo atveju arba kurios nori jį įtvirtinti savo teisėje, savo teisinėje sistemoje nenumatyti mokesčių ar formalumų, kurie galėtų nepagrįstai trukdyti nepalankias sąlygas turintiems suaugusiems asmenims naudotis įgaliojimų neveiknumo atveju galimybe, nepriklausomai nuo jų finansinės padėties;
8. ragina Komisiją inicijuoti, išsaugoti ir finansuoti projektus, kuriais siekiama informuoti ES piliečius apie valstybių narių teisės aktus, susijusius su pažeidžiamais suaugusiais asmenimis ir šių asmenų apsaugos priemonėmis; ragina valstybes nares imtis reikiamų priemonių ir veiksmų, kad visiems jų teritorijoje gyvenantiems asmenims būtų suteikta lengvai prieinama ir pakankama informacija apie nacionalinės teisės aktus ir teikiamas paslaugas, susijusias su pažeidžiamų suaugusių asmenų apsauga;
9. apgailestauja, kad Komisija neįvykdė Parlamento prašymo laiku pateikti Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl pastebėtų Hagos konvencijos taikymo problemų ir gerosios patirties, kurioje taip pat reikėjo pateikti pasiūlymų dėl Sąjungos priemonių, papildančių ir patikslinančių konvencijos taikymo priemones; mano, kad tokioje ataskaitoje galėjo būti iškeltos praktinės problemos, su kuriomis Komisija susidūrė rinkdama informaciją apie Hagos konvencijos taikymą;
10. ragina Komisiją iki 2018 m. kovo 31 d., remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 81 straipsnio 2 dalimi, pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo būtų siekiama sustiprinti valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimą ir pagerinti sprendimų dėl pažeidžiamų suaugusių asmenų apsaugos ir įgaliojimų neveiknumo atveju pripažinimą *ipso jure* ir vykdymą, laikantis priede pateiktų rekomendacijų;

11. pažymi, kad šiose rekomendacijose laikomasi pagrindinių teisių ir subsidarumo principo; pabrėžia, kad šiuo aspektu svarbu, apžvelgiant valstybių gerosios praktikos pavyzdžius, pirmiausia įvardyti savivaldybių ir vietos valdžios institucijų sukauptą patirtį;
12. mano, kad prašomas pateikti pasiūlymas Sąjungai neturės finansinių padarinių;
13. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją ir priede pateiktas rekomendacijas Komisijai, Tarybai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

PASIŪLYMO DĖL REZOLIUCIJOS PRIEDAS REKOMENDACIJOS DĖL PRAŠOMO PATEIKTI PASIŪLYMO TURINIO

A. PASIŪLYMO PAGRINDAI IR TIKSLAI

1. Skatinti informavimą apie administracinius ir teismų sprendimus dėl pažeidžiamų suaugusių asmenų, kuriems taikomos apsaugos priemonės, nustatytos 2000 m. sausio 13 d. Hagos konvencijoje dėl tarptautinės suaugusiųjų asmenų apsaugos, taip pat sudaryti palankesnes sąlygas tų sprendimų perdavimui, pripažinimui ir vykdymui;
2. sudaryti nacionalines duomenų bazes ar registrus, į kuriuos, pirma, būtų įtraukti administraciniai ir teismų sprendimai, kuriais nustatomos pažeidžiamo suaugusio asmens apsaugos priemonės, ir, antra, įgaliojimai neveiksnumo atveju, tose šalyse, kuriose jie įtvirtinti, siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir palengvinti judėjimą bei galimybę kompetentingoms administracinėms institucijoms ir teisėjams greitai gauti informacijos apie teisinę asmenų, kuriems taikomos apsaugos priemonės, padėtį;
3. taikyti specialias ir tinkamas priemones, kuriomis būtų skatinamas valstybių narių bendradarbiavimas, remiantis Hagos konvencijoje numatytais priemonėmis, visų pirma įsteigti centrinės institucijas, kurioms būtų pavesta sudaryti palankesnes sąlygas kompetentingų valstybių narių institucijų komunikacijai ir koordinuoti informacijos apie administracinius ir teismų sprendimus dėl asmenų, kuriems taikomos apsaugos priemonės, perdavimą ir keitimąsi ja;
4. užtikrinti, kad valstybių narių keitimasis informacija apie pažeidžiamų suaugusių asmenų teisių apsaugos statusą ir prieiga prie apsaugos priemonių ir įgaliojimų neveiksnumo atveju bazių ir registrų būtų tokie, kad būtų tinkamai taikomas konfidencialumo principas ir vykdomos atitinkamų suaugusių asmens duomenų apsaugos taisyklės;
5. sukurti vienodus Sąjungos šablonus, kuriais būtų skatinamas informacijos apie administracinių ir teismų sprendimų dėl pažeidžiamų suaugusių asmenų rinkimas, taip pat su jais susijusių sprendimų perdavimas, pripažinimas ir vykdymas. Komisija galėtų pasinaudoti šablonų, kuriuos rekomendavo Specialusis diplomatinio pobūdžio Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos komitetas 1999 m. rugsėjo mėn. – spalio mėn. sesijos dokumentuose dėl suaugusiųjų asmenų apsaugos, pavyzdžiais;
6. pripažinti bet kuriam asmeniui, kuris užtikrina pažeidžiamo suaugusio asmens ar jo turto apsaugą, teisę reikalauti, kad kompetentingos valdžios institucijos per pagrįstą laikotarpį išduotų jam visose valstybėse narėse galiojančią pažymą, kurioje būtų nurodytas jo statusas ir jam suteikti įgaliojimai;
7. palengvinti apsaugos priemonių, kurias priėmė vienos valstybės narės institucijos, pripažinimą *ipso jure* kitose valstybėse narėse, ir tai neturėtų poveikio teisinių garantijų, kuriomis siekiama apsaugoti valstybės narės, į kurią kreipiamasi, viešąją tvarką ir kurios gali leisti toms valstybėms pagrįsti tokių apsaugos priemonių nepripažinimą ir neįgyvendinimą, nustatymui išimties tvarka ir laikantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 3 ir 21 straipsnių;
8. palengvinti apsaugos priemonių, kurias priėmė vienos valstybės narės institucijos,

vykdymą kitose valstybėse narėse, kad nereikėtų paskelbti šių priemonių vykdytinomis;

9. sudaryti sąlygas valstybėms narėms konsultuotis ir derintis, nes sprendimas, kurį numatė vienos valstybės narės institucijos, gali turėti logistinių ir finansinių pasekmių kitai valstybei narei, kad atitinkamos valstybės narės galėtų susitarti dėl išlaidų, susijusių su atitinkama apsaugos priemone, pasidalijimo. Konsultacijos ir derinimas turėtų visuomet vykti atsižvelgiant į atitinkamo pažeidžiamo suaugusio asmens interesus ir paisant pagrindinių jo teisių. Atitinkamos institucijos galėtų kompetentingai administracinei ar teisminei institucijai pateikti alternatyvių priemonių, tačiau už galutinį sprendimą būtų atsakinga pastaroji;
10. parengti įgaliojimų neveiksnumo atveju vienodus šablonus, kad jais galėtų naudotis suinteresuotieji asmenys, davę informuoto asmens sutikimą, patikrintą kompetentingų institucijų, ir kad šie įgaliojimai galėtų būti perduodami, pripažinti ir įgyvendinami.

B. SIŪLOMI VEIKSMAI

1. ragina Komisiją iki 2018 m. kovo 31 d., remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 81 straipsnio 2 dalimi, pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo siekiama sustiprinti valstybių narių bendradarbiavimą, pagerinti sprendimų dėl pažeidžiamų suaugusių asmenų apsaugos ir įgaliojimų neveiksnumo atveju pripažinimą ir vykdymą.

AIŠKINAMOJI DALIS

I. Įžanga

Pažeidžiami suaugę asmenys yra 18 metų sulaukę fiziniai asmenys, kurie laikinai arba visam laikui negali pasirūpinti savimi ir (arba) savo turtu. Dauguma pažeidžiamų asmenų yra vyresnio amžiaus žmonės, kurie, labai tikėtina, gali prarasti savo gebėjimus dėl su amžiumi susijusių ligų. Be to, dėl demografinių pokyčių Europoje proporcingai padidėjo pažeidžiamų suaugusių asmenų skaičius.

Visos Sąjungos valstybės narės turi savo teisės sistemas su įvairiomis pažeidžiamų suaugusių asmenų apsaugos priemonėmis. Vienas iš Sąjungos teisės pagrindų yra laisvas asmenų judėjimas. Asmenims, kuriems jau taikomos ar gali būti taikomos apsaugos priemonės vienoje Sąjungos šalyje, gali tekti persikelti į kitą valstybę narę. Šių asmenų turtas gali būti keliose ES valstybėse narėse.

Vis dėlto Europos Sąjungoje nėra nustatyta vieno teisės akto, kuris sudarytų sąlygas pažeidžiamiesiems suaugusiems asmenims gauti tinkamą apsaugą tarpvalstybiniais atvejais. Šios aplinkybės gali sukliudyti tokiems suaugusiems asmenims pasinaudoti savo judėjimo laisve ir apsunkinti jų turto apsaugą. Ištaisius šią teisinę spragą pažeidžiami suaugę asmenys galėtų visapusiškai naudotis ES laisvo judėjimo ir apsigyvenimo principais ir nepatirti galimų sunkumų, susijusių su savo ir savo turto apsauga.

Siekama ne suderinti jau kiekvienoje valstybėje narėje galiojančias apsaugos priemones, už kurių nustatymą atsakinga tik kiekviena valstybė narė, bet nustatyti teises taisykles, kurios palengvintų vienos valstybės narės institucijos priimtų sprendimų pripažinimą ir vykdymą kitose valstybėse narėse ir valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimą šioje srityje. Be to, reikia sukurti mechanizmus, kurie palengvintų pagal vienos valstybės narės teisę parengtų įgaliojimų neveiksmo atveju perdavimą ir pripažinimą visose valstybėse narėse.

II. 2000 m. sausio 13 d. Hagos konvencija dėl tarptautinės suaugusiųjų apsaugos

Tarptautiniu lygmeniu pagrindinis galiojantis dokumentas, kuriame nustatytos tarptautinės privatinės teisės taisyklės dėl suaugusių asmens apsaugos, yra 2000 m. sausio 13 d. Hagos konvencija. Pranešėja mano, kad šioje konvencijoje numatytos reikiamos taisyklės, kaip spręsti pažeidžiamų suaugusių asmenų tarpvalstybines problemas. Vis dėlto ji su susirūpinimu pažymi, kad praėjus 16 metų nuo jos priėmimo, ją pasirašė tik devynios valstybės ir tik septynios valstybės yra ją ratifikavusios.

Kad ir kokios bebūtų priežastys, kodėl konvenciją ratifikavo tiek mažai valstybių, tai silpnina ir sunkina Europos Sąjungoje pažeidžiamų suaugusių asmenų apsaugą tarpvalstybiniais atvejais. Pranešėjos nuomone, šiomis aplinkybėmis svarbu imtis veiksmų siekiant veiksmingumo ES lygmeniu, kad būtų užtikrinta pažeidžiamų suaugusių asmenų apsauga tarpvalstybiniais atvejais.

ES turi imtis veiksmų, kurie būtų suderinti su 2000 m. sausio 13 d. Hagos konvencija. Laikantis subsidiarumo principo turėtų būti siekiama iš esmės palengvinti apsaugos

priemonių, kurias vienos valstybės narės institucijos taiko pažeidžiamam suaugusiam asmeniui, informacijos perdavimą, pripažinimą ir vykdymą kitose valstybėse narėse, taip pat sustiprinti valstybių narių komunikaciją ir bendradarbiavimą. ES taip pat turėtų palengvinti įgaliojimų neveiksnumo atveju perdavimą ir pripažinimą.

Sąjungos veiksmai taip pat turėtų būti grindžiami principais ir tikslais, kurie nustatyti kituose tarptautiniuose dokumentuose, pvz., 2006 m. gruodžio 13 d. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijoje, kurios šalis yra ES. Jie taip pat turi būti pagrįsti Europos Tarybos Ministrų Tarybos rekomendacijomis valstybėms narėms dėl neveiksnių pilnamečių apsaugos ir nuolatinių įgaliojimų ir išankstinių nurodymų, vykdomų neveiksnumo atveju.

III. Sprendimų dėl apsaugos priemonių pripažinimas ir vykdymas *ipso jure* ir mechanizmu, kuriais būtų palengvinamas įgaliojimų neveiksnumo atveju pripažinimas, nustatymas

Pagrindinis numatomo reglamento tikslas turėtų būti sudaryti sąlygas visoje Sąjungoje pripažinti ir vykdyti apsaugos priemones, kurios buvo priimtose vienoje valstybėje narėje, ir šiuo tikslu pranešėja siūlo panaikinti reikalavimą dėl egzekvatūros priemonės, kurios buvo priimtose Sąjungos valstybėse narėse. Panaikinus šį reikalavimą tikrai bus padėta sumažinti teises ir emocines pažeidžiamų suaugusių asmenų, kurie susiduria su problemomis tarpvalstybiniais atvejais, sąnaudas ir sukurti didesnę teisinę saugumą.

Apsaugos priemonės turėtų reikšti, visų pirma, Hagos konvencijos 3 straipsnyje numatytas priemones. Konvencijoje numatytos šios priemonės: neveiksnumo nustatymas ir apsaugos režimo sukūrimas; suaugusio asmens pavedimas teisminei ar administracinei institucijai apsaugai; globos, rūpybos ir analogiškos institucijos; asmens ar organizacijos, kurie turi rūpintis suaugusiu asmeniu ar jo turtu, atstovauti ar padėti jam, paskyrimas ir funkcijos; suaugusio asmens perkėlimas į įstaigą ar kitą vietą, kurioje jam gali būti suteikta apsauga, suaugusio asmens turto administravimas, saugojimas ir valdymas; leidimas imtis konkrečių priemonių suaugusiam asmeniui ar jo turtui apsaugoti.

Siekiant palengvinti kitoje Sąjungos valstybėje narėje priimtų sprendimų pripažinimą ir vykdymą *ipso jure* ir padidinti teisinę saugumą, pranešėja siūlo sukurti vienodus šablonus Europos Sąjungoje bei pažymą, kurią pateikęs prašymą galėtų gauti bet kuris asmuo, kuriam buvo pavesta pažeidžiamo asmens ar jo turto apsauga. Šioje pažymoje būtų nurodytas jam nacionalinių institucijų suteiktas statusas ir įgaliojimai ir ji galėtų būti naudojama visų valstybių narių kompetentingose institucijose. Rengdama šiuos dokumentus Komisija galėtų remtis kitomis esančiomis Europos formomis ir pavyzdžiais, kuriuos rekomendavo 1999 m. rugsėjo ir spalio mėn. susitikęs Specialusis diplomatinio pobūdžio suaugusiųjų apsaugos komitetas.

Pranešėja mano, kad valstybės, į kurią kreipiamasi, institucijų galimybės atsisakyti pripažinti ir vykdyti apsaugos priemonę, kurią priėmė kitos valstybės narės institucijos, turėtų būti labai ribotos, t. y. jos turi apsiriboti tiek viešosios tvarkos apsauga valstybėje, į kurią kreipiamasi.

Pranešėja taip pat mano, kad reikia sudaryti palankesnes sąlygas įgaliojimams neveiksnumo atveju pripažinti ir vykdyti ir todėl siūlo sukurti vienodus šablonus. Taip kitų valstybių narių institucijos galėtų lengviau suprasti ir priimti įgaliojimus neveiksnumo atveju. Pranešėja visiškai supranta, kad įgaliojimų neveiksnumo atveju nustatymas valstybių narių vidaus teisės

aktuose priklauso jų kompetencijai. Vis dėlto ji mano, kad nustačius tokius įgaliojimus padidėtų suaugusių asmenų apsisprendimas ir todėl jis turėtų būti skatinamas. Bet kokiu atveju reiktų ypatingą dėmesį skirti tam, kad nepalankiausias sąlygas turintys pažeidžiami suaugę asmenys nebūtų diskriminuojami dėl savo padėties. Nustačius įgaliojimus neveiksnumo atveju visose valstybėse narėse, bus sudarytos palankesnės sąlygos šių pagal kitos valstybės narės teisę parengtų įgaliojimų perdavimui ir pripažinimui.

IV. Valstybių narių komunikacija ir bendradarbiavimas

Pranešėjos nuomone, siekiant geriau apsaugoti pažeidžiamus suaugusius asmenis tarpvalstybiniais atvejais, labai svarbu pagerinti valstybių narių institucijų komunikaciją ir bendradarbiavimą. Jeigu kiekviena valstybė narė paskirtų centrinę instituciją, kaip numatyta Hagos konvencijoje, tai tinkamai padėtų pasiekti šį tikslą. Tokios centrinės institucijos skatintų ir palengvintų tam tikros valstybės institucijų komunikaciją ir keitimąsi informacija apie pažeidžiamus suaugusius asmenis, įskaitant informaciją apie jų valstybėje galiojančius teisės aktus. Centrinę institucijų buvimas neturėtų trukdyti valstybių narių administracinėms ir teisminėms institucijoms tiesiogiai komunikuoti, jeigu tokia komunikacija joms atrodytų efektyvesnė.

Dažnai būna sudėtinga gauti informaciją apie pažeidžiamus asmenis. Tai dar sudėtingiau, kai kalbame apie pažeidžiamus asmenis tarpvalstybiniais atvejais. Siekiant sudaryti sąlygas gauti šią informaciją, pranešėja siūlo kiekvienoje valstybėje narėje sukurti duomenų bazines ar registrus, į kuriuos būtų įtraukti administraciniai ir teismų sprendimai, kuriais nustatomos pažeidžiamo suaugusio asmens apsaugos priemonės, ir įgaliojimai neveiksnumo atveju.

Nepaisant to, prieiga prie šių bazių ar registrų turėtų būti ribojama. Turėtų būti tinkamai užtikrintas šių registrų konfidencialumas ir tuo tikslu turėtų būti sukurti mechanizmai, kuriais būtų užtikrinta, kad prieiga prie juose esančios informacijos būtų teikiama tik tam tikrų kategorijų subjektams ir tai turėtų būti daroma tik tinkamai pagrįstais atvejais. Sukūrus tokias bazines ir registrus kiekvienoje valstybėje narėje, centrinėms institucijoms būtų lengviau komunikuoti ir bendradarbiauti. Šioms institucijoms turėtų būti suteikta prieiga prie šių bazių, kad jos galėtų tinkamai vykdyti savo pareigas.

Tam tikros apsaugos priemonės, kurias numatė vienos valstybės narės institucijos pažeidžiamam suaugusiam asmeniui, pavyzdžiui, suaugusiojo perkėlimas į įstaigą, kuri yra kitoje valstybėje narėje, gali turėti logistinių ir finansinių pasekmių kitai valstybei narei. Pranešėja mano, kad tokiais atvejais derėtų nustatyti atitinkamų valstybių narių institucijų bendradarbiavimo mechanizmus, kad jos galėtų pasinaudoti galimybe susitarti dėl išlaidų, susijusių su atitinkama apsaugos priemone, pasidalijimo. Pagrindinis institucijų tikslas turėtų būti pažeidžiamo asmens interesų apsauga ir jos galėtų pasiūlyti alternatyvių priemonių kompetentingai institucijai, o ji visais atvejais tartų paskutinį žodį šiuo klausimu.

**INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ
ATSAKINGAME KOMITETE**

Priėmimo data	23.3.2017
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 20 -: 0 0: 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Max Andersson, Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Jean-Marie Cavada, Kostas Chrysogonos, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Mary Honeyball, Sajjad Karim, Sylvia-Yvonne Kaufmann, António Marinho e Pinto, Jiří Maštálka, Emil Radev, Julia Reda, Pavel Svoboda, Tadeusz Zwiefka
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Isabella Adinolfi, Daniel Buda, Angelika Niebler, Virginie Rozière, Rainer Wieland
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (200 straipsnio 2 dalis)	Eugen Freund, Maria Noichl

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE

20	+
PPE	Daniel Buda, Angelika Niebler, Emil Radev, Pavel Svoboda, Rainer Wieland, Tadeusz Zwiefka
S&D	Eugen Freund, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Mary Honeyball, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Maria Noichl, Virginie Rozière
ALDE	Jean-Marie Cavada, António Marinho e Pinto
GUE/NGL	Kostas Chrysogonos, Jiří Maštálka
Verts/ALE	Max Andersson, Julia Reda
EFDD	Isabella Adinolfi, Joëlle Bergeron

0	-

2	0
ECR	Sajjad Karim
ENF	Marie-Christine Boutonnet

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė